

JOAN ARÚS, GENI I FIGURA...

El Poeta reposa en el blanc cementiri del seu poble. («Jo tinc el meu poble com el té tothom»...) Descansa en un nínxol de cara a llevant, quan ja ha arribat, finalment, al ponent de la seva vida -com m'havia dit manta vegada...

Joan Arús, talment una llum, s'ha extingit en un dia de primavera. (Un dia qualsevol entre tants jorns primaverals que ell cantà al llarg de la vida...) una vida viscuda amb dignitat, certament. Una vida plena, puix que ha viscut molt interiorment, amb si mateix. A voltes, per ell mateix... Però també s'ha donat amb el verb: donant-se tal com era, sense mixtificacions i aliè a tota afectació i desnaturalització. Ell era ell i difícilment podia comparar-se amb altre. Era de la mena dels exigents, dels que, abans de tot, s'exigeixen a si mateixos. Cantallut i escairat.

Ell era clar i català i «deia les coses pel seu nom i s'entossudia en les seves dèries». Potser per això mateix i pel seu tarannà irònic «no va ser gaire comprès», com ha dit l'amic Leandre Amigó.

Arús era posseïdor d'un lèxic acurat, cissellat, amb un primmirament i rigor de purista. En el fons un sentimental. També se li esqueia ésser agut i penetrant, com l'aire gèlid, hivernenc, a través d'una esclatxa... D'altra, lluminós i càlid com un migjorn de juny...

De sempre amant de la clàssica poesia, de l'eterna poesia. No sabia d'ismes ni d'istes. No entrava a altra que no fos la que de sempre havia cultivat -i defensat- amb passió i fidelitat. I amb dignitat. Ell, vell combatent, havia romput moltes llances per defensar aferrissadament els seus ideals. Emprava una ardida defensa en pro de la bona poesia, «la que és fruit de selecció, no pas d'improvisació. Un moment de gràcia, de lucidesa d'esperit».

Al mateix dia de la seva partença se celebrava la festa dels Jocs Florals de

Barcelona, en el magnífic saló del Consell de Cent. Enguany, l'escriptor Joan Brossa, president dels Jocs, pronuncià un discurs revolucionari. Digué, entre altres coses, que «els Jocs Florals fan tuf de naftalina. Avui no crec pas que representin res, tret de l'anyor del passat o el record funerari d'unes determinades circumstàncies». I «es busquen fórmules noves», perquè amb el temps «es transformaven en el reducte de la poesia més tronada i conservadora».

Damunt la taula de Joan Arús, hi ha la campana que ha emmudit després de la darrera Hora del Poeta...
(Foto de J.C. A.)

A aquestes cites com a altres al·lusions, ja no les pot replicar Joan Arús. Bé prou que ho hauria fet. No se les hauria deixat en el pap... (En l'espai de poc temps han desaparecut dos grans paladins de la tradició: Octavi Saltor i Joan Arús).

Hom dirà possiblement que la seva poesia no és del nostre temps. Em plau transcriure el que ha dit Leandre Amigó: «Que no hi ha poesia a deshora».

Aquests últims anys, Joan Arús feia la vida en una cambra que dóna

al carrer Major. Hom el veia assegut davant aquella taula rodona on escrivia les seves coses, davant del carrer, veient passar la gent.

Aquest matí de diumenge la finestra és quasi tancada. Per una esclatxa penetra una llum suau. Damunt la taula rodona hi ha dues roses: una de vermella i una altra de rosa, emmarides... La de la seva esposa, «la muller ideal del poeta, de nom Teresa, com la musa del gran Ausiàs Marc, el cantor de l'amor i de la mort»...

En aquesta cambra «tot serà igual, amb les mateixes coses. Tot al seu lloc, com ara: Tot, menys jo!»...

***

Un dia enllà, a ple aire, en un racó del seu jardí casolà, on s'eleva un llorer ubèrrim, davant les muntanyes del bosc, em digué:

-Aquest és el llorer per la meua mort...

Avui, al dia de la seva mort, d'aquest mateix llorer s'ha fet un fresc i verdosenc ram, rel·ligat amb quatre barres, riques de sang i color, riques de vida, que s'ha posat damunt el seu taüt i, després, a la sepultura...

El llorer del Poeta i pel Poeta.

***

Un seu vell amic, Mn. Geis, ha pronunciat unes paraules de record i comiat en el blanc cementiri de Castellar. Les seves paraules tenien la serenitat del moment. Han ascendit pel Puig de la Creu i més enllà...

Després, ha restat un silenci blanc...

Hom pensa, com el Poeta, que «tot serà al seu lloc»...

Tot, amb ell...

Joan Cuscó i Aymami
(Publicat a "Diario de Sabadell"
21 de maig de 1982)